

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z powództwa R.K., J.W. i T.W.
przeciwko T. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w T.
o odszkodowanie za naruszenie zasad równouprawnienia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 grudnia 2025 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach
z dnia 8 sierpnia 2024 r., sygn. akt VIII Pa 6/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[I.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 października 2023 r., VI P 292/22 Sąd Rejonowy w Gliwicach, w punkcie pierwszym zasądził od pozwanej T. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T. na rzecz powoda R.K. kwotę 42.300 zł tytułem odszkodowania w związku z naruszeniem zasady równego traktowania w zatrudnieniu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie: od kwoty 31.500 zł od 18 marca 2020 r. do dnia zapłaty, od kwoty 10.800 zł od 1 lutego 2023 r. do dnia zapłaty. W punkcie drugim zasądził od pozwanej na rzecz powoda J.W. kwotę 48.000 zł tytułem odszkodowania w związku z naruszeniem zasady równego traktowania w zatrudnieniu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie: od kwoty 35.000 zł od 22 lutego 2020 r. do dnia zapłaty, od kwoty 13.000 zł od 1 lutego 2023 r. do dnia zapłaty, W punkcie trzecim zasądził od pozwanej na rzecz powoda T.W.

kwotę 33.250 zł tytułem odszkodowania w związku z naruszeniem zasady równego traktowania w zatrudnieniu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie: od kwoty 25.450 zł od 25 lutego 2020 r. do dnia zapłaty, od kwoty 7.800 zł od 1 lutego 2023 r. do dnia zapłaty; w punkcie czwartym sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie, w punktach piątym, szóstym i siódmym sąd zasądził odpowiednio od pozwanej: na rzecz powoda R.K. kwotę 2.700 zł, na rzecz powoda J.W. kwotę 2.700 zł, na rzecz powoda T.W. kwotę 2.052 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty. Natomiast w punkcie ósmym sąd nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 6.181 zł, tytułem opłaty od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni z mocy ustawy.

Wyrokiem z dnia 8 sierpnia 2024 r., VIII Pa 6/24 Sąd Okręgowy w Gliwicach . oddalił apelację pozwanego (pkt 1.); zasądził od pozwanego T. na rzecz powodów R.K., J.W., T.W. kwoty po 1350 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję wraz z odsetkami w wysokości ustawowych odsetek za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się rozstrzygnięcia o kosztach do dnia zapłaty (pkt 2., 3. i 4.).

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku pozwana zarzuciła naruszenie: 1. art. 18^{3b} § 1 k.p.; art. 18^{3c} §1 i § 3 k.p.; 3. art. 18^{3d} k.p.; 4. art. 78 § 1 k.p. oraz art. 10 ust. 1 Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników T. Sp. z o.o. w T.; 5. art. 291 § 1 k.p.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w ocenie skarżącej uzasadnia rażące naruszenie prawa materialnego, a co za tym idzie - skarga jest oczywiście uzasadniona oraz występowanie istotnego zagadnienia prawnego.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zdaniem skarżącej wynika z faktu, że Sąd drugiej instancji - w ślad za Sądem Rejonowym - przyjął, że powodom należy się odszkodowanie na podstawie art. 18^{3d} k.p. za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu, przy czym sądy obydwu instancji wskazały, że przedmiotem nierównego traktowania powodów była wysokość wynagrodzenia. Z kolei naruszenie zasad równego traktowania w zatrudnieniu jest postacią

dyskryminacji i nie wymaga wskazania jakie konkretne kryteria dyskryminacji wystąpiły.

Istotne zagadnienie prawne sprowadza się do rozwiązania kwestii, czy sąd pracy orzekając o odszkodowaniu za naruszenie zasady równych praw z tytułu jednakowego wypełniania takich samych obowiązków (inaczej równego traktowania nie mającego postaci dyskryminacji) w zakresie wynagradzania (art. 11² k.p.) jest uprawniony do zasądzenia tego odszkodowania na podstawie art. 18^{3d} k.p.

Mając na uwadze powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach w całości i wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 24 października 2023 r. w całości oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy w Gliwicach z pozostawieniem temu Sądowi orzeczenia o kosztach procesu za wszystkie, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez ten sąd z pozostawieniem Sądowi Okręgowemu orzeczenia o kosztach procesu za postępowanie kasacyjne oraz o zasądzenie od każdego z powodów na rzecz pozwanej kosztów procesu (w tym kosztów zastępstwa procesowego) za postępowanie kasacyjne według norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku jaki zostanie wydany w niniejszej sprawie aż do dnia zapłaty.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona powodowa wniosła o odmowę, przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej w całości oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz każdego z powodów kosztów procesu za postępowanie kasacyjne (w tym kosztów zastępstwa procesowego) według norm przepisanych lub według spisu kosztów jeśli spis zostanie złożony przez pełnomocnika powodów wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wydanego w niniejszej sprawie do dnia zapłaty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Strona wnosząca skargę kasacyjną powinna zatem sformułować w niej wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz ze stosownym uzasadnieniem. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zaś wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty prawne świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Powołanie się natomiast we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wymaga od skarżącego zawarcia w uzasadnieniu wniosku wyводу prawnego wskazującego, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawienia argumentów na poparcie tego twierdzenia. Zobowiązuje zatem skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego

uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, wypada stwierdzić, że skarżąca nie wykazała spełnienia powołanych przez siebie przesłanek przedsądu.

Skarżąca uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej oraz zagadnienie prawne osadzające się na tym samym problemie, dotyczącym tego, czy art. 18^{3d} k.p. może być podstawą zasądzenia odszkodowania za naruszenie zasady równych praw z tytułu jednakowego wypełniania takich samych obowiązków w zakresie wynagradzania (art. 11² k.p.).

Tak sformułowany wniosek obarczony jest błędem logicznym. To co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu. Taka konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dyskwalifikuje jego zasadność już na samym wstępie (zob. postanowienie SN z 24 czerwca 2021 r., III CSK 77/21, LEX nr 3190957).

Poza tym należy podkreślić, że wskazywane przez skarżącego zagadnienie prawne zostało wyjaśnione w uchwale Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2023 r., III PZP 1/23 (OSNP 2024, nr 7, poz. 68), w której stwierdzono, że przepis art. 18^{3d} k.p. ma zastosowanie do odszkodowania za naruszenie zasady równego traktowania (art. 11² k.p.).

W uzasadnieniu wspomnianej uchwały stwierdzono, że oba zjawiska (nierówne traktowanie i dyskryminacja) powinny być jednolicie klasyfikowane.

Prawo powinno być skuteczne i efektywne. Zatem, skoro ustawodawca przywiązuje taką samą wagę do nakazu równego traktowania i zakazu dyskryminacji, to racjonalne jest uznanie, że w takim samym stopniu zamierza chronić wartości wyznaczone przez art. 11² i art. 11³ k.p. Kierując się tą myślą, nie jest pozbawione racji twierdzenie, że o ile czym innym jest normatywny "opis zasad prawa", o tyle sposób promowania i przeciwdziałania naruszeniu tych zasad może (powinien) zostać zunifikowany. W rezultacie, o ile art. 11² i art. 11³ k.p. odwzorowują niejednorodne zasady prawa pracy, to przeciwdziałanie zakazowi dyskryminacji i promowanie nakazu równego traktowania zostało ujednolicone. Znaczy to tyle, że art. 18 § 3 k.p. i art. 18^{3d} k.p. mają zastosowanie zarówno w przypadku nierównego traktowania, jak i dyskryminacji (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2019 r., III PK 50/18, OSNP 2020 nr 5, poz. 42 i z dnia 9 listopada 2022 r., I PSKP 98/21, niepublikowany).

Wobec niewykazania przez skarżącą istnienia powołanych przesłanek przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego nie orzeczono z uwagi na brak wniosku o ich zasądzenie co do etapu przedsądu.

[i.t.]

[a.ł.]